

2013-10-14

Dnr SU FV-1.1.3-2394-13

Regeringskansliet
(Justitiedepartementet)
103 33 Stockholm

Förslag till Europaparlamentets och Rådets direktiv om paketresor och assisterade researrangemang och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 samt direktiv 2011/83/EU och upphävande av rådets direktiv 90/214/EEG

Allmänt om förslaget till direktiv

Den fördjupade socio-ekonomiska integrationen av EU:s medlemsstater har medfört en tilltagande överstatlig lagstiftning för att reglera olika tjänstesektorer. Rättsläget på tjänsteområdet har alltmer kommit att påminna om den detaljreglering av handeln med varor som under mitten av 1980-talet ledde fram till ”the new approach”. The ”new approach” på varuområdet innebar att den produktspecifika regleringen lyftes ned från unionslagstiftarens bord till myndighetsnivå där de nationella SOLVIT-myndigheterna och EU-kommissionen samarbetar inom ramen för övergripande direktiv och förordningar. I ett makroperspektiv börjar nu mängden sekundärrätt bli så svåröverskådlig även på tjänsteområdet att en utveckling liknande den som skett på varuområdet skulle vara välkommen. I ljuset av den övergripande målsättningen att förenkla den gränsöverskridande handeln med tjänster inte minst över internet, blir sekundärrättens specialiseringsgrad närmast kontraproduktiv. Det är helt enkelt svårt för den nationella lagstiftaren att riktigt implementera direktiven, svårt för de nationella domstolarna att riktigt tillämpa sekundärrätten, och svårt för den enskilde individen eller näringsidkaren att förstå vilka rättigheter och skyldigheter som gäller.

Det är symptomatiskt att förslaget till direktiv om paketresor och assisterade researrangemang innehåller bestämmelser som måste koordineras med annan detaljerad sekundärrätt på persontransportområdet. Ett exempel på detta är harmoniseringen av ersättning genom förevarande direktiv och reglerna om ersättning enligt förslaget till förordning rörande nekad ombordsstigning. Av artikel 12 i direktivförslaget framgår att rättigheterna till ersättning ej ska påverka resenärernas rättigheter enligt förordningen men i praktiken kan avräkning bli nödvändig. Det går naturligtvis inte att här närmare gå in på systemetiken av unionsrätten på passagerartransportområdet. Däremot ska behovet av att framgent ta ett samlat grepp understrykas.

Juridiska fakulteten

Särskilt om strategin

Det finns säkert politiska och spelteoretiska förklaringar till varför man valt harmoniseringsalternativ sex men det kan i praktiken få oönskade effekter inom denna tjänstesektor. Den gradvisa strategin att införa strängare regler för enskilda näringsidkare som erbjuder resepaket än för assisterade researrangemang som tillhandahålls av flera näringsidkare, skapar närmast incitament för en uppsplittring av utbudet och konglomeratiska affärsmodeller. Resenären gynnas däremot normalt av konkurrens mellan färdiga paketerbjudanden istället för att behöva välja mellan flera kopplade erbjudanden från olika näringsidkare. Förutom lägre transaktionskostnader är det enklare att hävda sin rätt mot en näringsidkare. Således skulle alternativ sju bättre uppfylla det konsumentintresse som förespeglas i direktivförslaget.

Dessutom kan det för resenären som köper flera olika länkade tjänster på internet vara svårt att veta om det är fråga om en paketresa eller om ett assisterat researrangemang. Förslagsvis kunde därför en skrivning om genomsnittsresenärens uppfattning om erbjudandet vid köpetillfället med fördel kunna tas med i definitionen av arrangör.

Särskilt om uppsägning av avtalet före avresan

I direktivförslagets artikel 10 anges i punkten 3 de förutsättningar som gäller för att en arrangör ska kunna säga upp avtalet med en resenär utan att betala ”ersättning”. I punkt 4 sägs att arrangören ska ersätta alla ”felaktiga betalningar” som gjorts av resenären inom 14 dagar. När det först gäller arrangörens uppsägning av avtalet uppstår frågan om det med ”ersättning” avses skadestånd i någon vidare bemärkelse än en ren återbetalning av köpesumman. Det finns knappast skäl för att göra undantag från allmänna regler om återgång av köpet på de anförda grunderna i så måtto att det skulle leda till en ren vinst för arrangören. Således kunde med fördel termer som ”kompensation” eller ”skadestånd” istället användas.

Arrangörens skyldighet att ersätta alla ”felaktiga betalningar som gjorts av resenären” innebär olika saker beroende på enligt vilken punkt avtalet har sagts upp. Under punkterna 1 och 2 kan det tänkas att resenären betalar en felaktig ersättning till arrangören och att det föranleder återbetalning av hela eller delar av det belopp som resenären betalat. Men när det gäller arrangörens uppsägning under punkten 3 är frågan om det pris som resenären har betalat för resan är att anse som en ”felaktig betalning” vilket föranleder en återbetalningsskyldighet. Det skulle förvisso ge svar på frågan i stycket ovan om vad som menas med ”ersättning” eftersom arrangörens möjlighet att säga upp avtalet utan att betala ersättning ej skulle undanta en skyldighet att betala åter det belopp som resenären betalat för resan. Men att kalla betalning för en resa felaktig bara för att resan sedermera ställs in är inte övertygande. Återigen skulle en tydligare vokabulär vara välkommen för att minimera rättsosäkerheten. Den nuvarande begreppsapparaten gör ej klart vad som egentligen avses med bestämmelserna.

Särskilt om ändring av priset

Juridiska fakultetsnämnden ifrågasätter varför resenären ska bära risken för ändringar i kostnader enligt artikel 8 i direktivförslaget.

Övrigt

Vad sedan avser de lagändringar som i övrigt föreslås i promemorian finns det inget att erinra om.